

ADVIESNOTA EN BESLUIT VOOR HET ALGEMEEN BESTUUR D.D. 9 OKTOBER 2026

VOORSTEL

Een investeringskrediet van € 2.100.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het project Optimalisatie watersysteem Rode Beek.

PROBLEEMSTELLING

De Rode Beek is gelegen ten zuiden van Wanroij, tussen de Middenpeelweg en de Lage Raam. Het huidige watersysteem van de Rode Beek is erg gevoelig voor afvoerpieken. In de afgelopen jaren is meermaals wateroverlast opgetreden. De sturingsmogelijkheden zijn daarbij erg beperkt, waardoor het risicovol is om een hoger peil aan te houden. Het gevolg is dat de stuwstanden in de Rode Beek in droge tijden lager staan dan gewenst. Dit heeft nadelige gevolgen voor waterconservering ten behoeve van droogtebestrijding. De beperkte sturingsmogelijkheden in de Rode Beek worden veroorzaakt door meerdere factoren:

1. De stuwen zijn constructief in slechte staat. Vervanging en automatisering zijn daarom gewenst om sneller en adequater te kunnen reageren op wisselende omstandigheden en daarbij hoger te kunnen sturen met stuwstanden. Dit biedt ook de kans om het systeem verder te optimaliseren wat betreft locaties en streefpeilen van de stuwen.
2. Krappe stuwen: De huidige stuwen zijn smal en variëren veel in breedte, waardoor bij hoge waterafvoer de waterstand boven de klep sterk stijgt en het systeem niet optimaal functioneert.
3. Sterk verhang, veel stuwen: Het traject kent veel verhang, waardoor op een korte afstand meerdere stuwen staan. Het verschil tussen het waterpeil boven- en benedenstrooms van een stuw is groot, waardoor het proces van erosie en slijtage versneld wordt.
4. Handmatige bediening: Op één stuw na worden de stuwen handmatig bediend en zijn deze vaak lastig te bereiken. Dit maakt het arbeidsintensief om ze tijdig te verlagen bij neerslag, waardoor vertraging ontstaat in de afvoerregeling. Dit vergroot, zeker in combinatie met punt 1 en 2, het risico op wateroverlast.

BEOOGD EFFECT

Een robuust en stuurbaar watersysteem met meer ruimte voor waterconservering.

ARGUMENTEN

1. Dit project geeft invulling aan de beleidsopgave waterconservering.

Door het uitvoeren van het project wordt meer water vastgehouden en de drainerende werking van de Rode Beek beperkt. We geven hiermee invulling aan onze opgaven uit de Brabantse droogteagenda "Waterschappen houden meer water vast in het stroomgebied door het afvoersysteem om te bouwen tot een meer op vasthouden gericht systeem".

De Rode Beek is een waterloop op de flank. De hier voorgestelde maatregelen sluiten aan bij de ontwerpprincipes uit het verhaal van de Aa: een snel stuurbaar watersysteem, conserveren als het kan en snelle afvoer als het moet.

Bij behandeling in de commissie is een mogelijke kansesignaleerd om hier nog verder invulling aan te geven door langs de Rode Beek meer te doen met waterbuffering op percelen, met name ter hoogte van de weg de Waterval waar een breuklijn loopt. In het project zal dit als mogelijke meekoppelkans verder worden verkend op haalbaarheid en doelmatigheid. De uitkomsten hiervan zullen worden teruggekoppeld aan de portefeuillehouder en commissie.

2. *De bestaande stuwen zijn technisch in slechte staat en aan het einde van hun levensduur.*

Optimalisatie van het watersysteem gaat hiermee hand in hand met een tijdige vervanging van de bestaande stuwen en leidt niet tot extra afschrijving.

3. *De maatregelen zijn tot stand gekomen op basis van een grondige gebiedsanalyse.*

Dit is gedaan op basis van een combinatie van hydrologische modellering en praktijkkennis (beheerdersoordeel). Locaties van nieuwe of te verplaatsen stuwen zijn gebaseerd op hoogteverloop in het maaiveld en het verbeteren van de bereikbaarheid van de stuwen. Concreet heeft dit geleid tot de volgende set maatregelen (zie ook bijlage 3 voor een uitgebreidere toelichting):

- 3 nieuwe stuwen toevoegen aan het systeem;
- 12 stuwen vervangen en automatiseren op dezelfde locatie;
- 4 stuwen vervangen en automatiseren op een gewijzigde locatie;
- 1 stuw beperkte aanpassing van de bestaande constructie.

4. *De omgeving staat positief tegenover dit plan.*

Met alle direct aanliggende grondeigenaren zijn individuele gesprekken gevoerd om wensen op te halen. Zij onderschrijven alle de wens voor meer waterconservering in de Rode Beek en staan dan ook achter het uitgewerkte plan.

KANTTEKENINGEN/RISICO'S

1. *Aanwezigheid bever in de Rode Beek.*

In de Rode beek leven veel bevers. Deze zorgen voor problemen met betrekking tot het beheer en onderhoud (oeverholen > veiligheid), maar vormen ook een risico voor de uitvoering van dit project. Het is noodzakelijk een ontheffing aan te vragen, dit proces is inmiddels in gang gezet. Ten aanzien van veiligheid tijdens uitvoering zal op elke werkroute naar de bouwlocaties toe uit voorzorg een rijplatenbaan worden gelegd, om wegzakken in oeverholen te voorkomen.

FINANCIËN/SUBSIDIES/PROJECTENBOEK

In de Programmabegroting 2026, vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 14 november 2025, is op basis van de programmering een investeringsvolume doorgerekend in meerjarig kader. Het optimaliseren van watersysteem Rode Beek is daarin meegenomen.

PJB-nr.	Projectnaam	Fase	Besluit	Uitgaven/Inkomsten	Totaal
2023-037	Optimalisatie watersysteem Rode Beek	Voorbereiding	15-10-2025	Uitgaven	€ 100.000
		Voorbereiding/ Uitvoering	-	Inkomsten	€ -
				Uitgaven	€ 1.000.000
				Inkomsten	€ -
Opgenomen in de programmering 2026				Totaal BRUTO	€ 1.100.000
				Totaal NETTO	€ 1.100.000

Eerder is ter voorbereiding van dit project € 100.000 toegekend vanuit de regeling 'algemeen voorbereidingskrediet'. Deze regeling biedt de ambtelijk opdrachtgever de mogelijkheid om

middelen aan te wenden om meer flexibel en voortvarend de nodige voorbereidingen te kunnen treffen.

Gevraagd krediet/dekking

Het gevraagde investeringskrediet voor de verdere voorbereiding en uitvoering bedraagt €2.100.000. Dit bedrag is inclusief het eerder toegekende krediet van € 100.000 uit de regeling 'algemeen voorbereidingskrediet'. Conform de systematiek van deze regeling wordt het voorbereidingskrediet bij toekenning van het investeringskrediet gerestitueerd aan de betreffende regeling. Het totaal aangevraagde investeringskrediet is daarmee gelijk aan het totaal van de kostenraming van het project. In de raming is naast de onderzoeks- en advieskosten en uitvoeringskosten rekening gehouden met de interne kosten zoals rente en eigen uren.

Het gevraagde krediet is hoger dan het bedrag in het projectenboek. Het bedrag in het projectenboek was gebaseerd op een normbedrag bouwkosten voor een automatische stuw maal de toen voorziene omvang van 13 stuwen. De stijging van het gevraagde investeringskrediet ten opzichte van het projectenboek wordt verklaard vanuit:

1. Uitbreiding projectscope van 13 naar 20 stuwen, nav uitgevoerde gebiedsanalyse en technische inspectie van de bestaande stuwen;
2. Overige projectkosten: interne uren, onderzoek/advies, onvoorzien en rente.

Het doorgerekende investeringsvolume biedt voldoende dekking voor deze aanvraag. Het effect hiervan wordt doorgerekend in meerjarig kader binnen de P&C-cyclus.

Subsidie/inkomsten

Vanuit het thema waterconservering bestaat de mogelijkheid om subsidie te verkrijgen vanuit de Rijksregeling Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ). Hiermee is in de doorrekening geen rekening gehouden. Daarmee compenseert de subsidie deels de hogere raming behorende bij deze aanvraag.

Effect op de exploitatie

De kapitaallasten worden effectief na oplevering van het project en naar verwachting is dat vanaf begrotingsjaar 2028. Het vervangen van de bestaande stuwen leidt niet tot extra afschrijven, doordat het einde van de levensduur is bereikt.

Het effect op de jaarlijkse exploitatielasten voor beheer- en onderhoud van watersysteembeheer worden nu ingeschat op € 26.000 op basis van normkosten. Voor de huidige stuwen wordt nu jaarlijks onderhoudsbudget begroot. Deze worden in mindering gebracht bij het exact bepalen van het benodigde beheer- en onderhoudsbudget bij oplevering.

De financiële consequentie van dit voorstel en de daarbij behorende kostenraming zijn zichtbaar in de bijlagen.

BIJDRAGE DUURZAAM WATERSCHAP

Dit project draagt bij aan de volgende doelen voor een duurzaam waterschap zoals opgenomen in het WBP:

Klimaatrobuust/klimaatadaptatief watersysteem:

Met deze maatregelen kan meer worden ingezet op waterconservering in de Rode Beek en tegelijk kan sneller worden gereageerd op afvoerpieken. Hierdoor wordt het systeem klimaatrobuuster (omgaan met extremen).

Energieneutraal in 2030 (duurzame opwek of energiebesparing):

Waar mogelijk (17 van de 19 stuwen) worden de automatische stuwen gevoed door zonne-energie.

Bijdrage aan een circulaire economie 2050:

Voor de stuwen is gekozen voor zoveel mogelijk uniformiteit in breedte van de stuwklep. Dit vergroot de mogelijkheden voor hergebruik.

UITVOERING/VERVOLG

In de tweede helft van 2026 wordt de vergunning eigen dienst aangevraagd en de ontheffing Nb-wet in verband met de bever in de Rode Beek.

Na verkrijgen van de vergunning en ontheffing zal begin 2027 het werk worden aanbesteed. De uitvoering is gepland voor Q2 t/m Q4 2027.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

In december en januari zijn keukentafelgesprekken gevoerd met alle direct aanliggende grondeigenaren van de stuwen en stuwvakken waar iets gaat veranderen als gevolg van het plan (stuw verplaatst en/of ander peil). Reacties waren positief.

De start van het project is aangekondigd door middel van een algemeen persbericht. Ook is een projectpagina ingericht op de website van waterschap Aa en Maas.

Er zal in de vervolgfase gecommuniceerd worden over de publicatie van de vergunningen.

Voorafgaand aan de uitvoering zullen gerichte uitvoeringsafspraken worden gemaakt met aanliggende grondeigenaren.

BIJLAGEN

- 1) Toelichting maatregelen Rode Beek
- 2) Raming (geheim)
- 3) Financiële paragraaf

VERSIEDATUM

23 juni 2026

AB-BESLUIT

Djuma zaaknummer: 587206

Djuma documentnummer: 787675

ONDERWERP:

Investeringskrediet ten behoeve van de uitvoering van het project Optimalisatie watersysteem Rode Beek.

INVESTERINGSBESLUIT: IB2026-21

Het Algemeen Bestuur van waterschap Aa en Maas;
gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 23 juni 2026;
gelet op het bepaalde in de Waterschapswet, het Bestuursakkoord 2023-2027 en het Waterbeheerplan 2022-2027;
gezien het advies van de commissie Watersysteem en Waterveiligheid van 17 september 2026;

BESLUIT:

Een investeringskrediet van € 2.100.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het project Optimalisatie watersysteem Rode Beek.

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur in zijn openbare vergadering van 9 oktober 2026,

De secretaris,

De dijkgraaf,

Peter Verlaan

Mario Jacobs